

МОТИВИ

към проект на Закон за Националния архивен фонд

Предложеният проект на Закон за Националния архивен фонд (ЗНАФ) е изготвен в съответствие с Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017–2021 г. – приоритет 64, цел „Осигуряване на пълноценно функциониране на електронното управление. Обеспечаване прилагането на изискванията на Закона за електронно управление“, както и в съответствие със Стратегията за развитие на електронното управление в Република България за периода 2014–2020 г.

Текстът на законопроекта е изготвен и въз основа на анализ на проблемите в практическото приложение на действащия ЗНАФ от 2007 г. до днес, промените в действащото законодателство и при отчитане на добри европейски практики на водещи архивни институции.

Основна цел на законопроекта е подобряване на институционалната рамка за провеждане на държавната политика в областта на електронното управление, в частта електронен архив, архивиране и съхранение на електронни документи (електронно архивиране), както и за регламентиране изпълнението на съвместни функции и дейности на Държавна агенция „Архиви“ и Държавна агенция „Електронно управление“ в областта на електронното управление. С предложения проект се цели синхронизиране на усилията на Държавна агенция „Архиви“ и Държавна агенция „Електронно управление“ за въвеждане на електронното архивиране в единна структура, включително посредством гарантирането на ясни правила за архивните процеси в администрацията и предварително съгласуване на нормативните актове. Това е основна част от развиващото се електронно управление и изисква участието на Държавна агенция „Архиви“. Електронното архивиране е хоризонтален процес в рамките на електронното управление, в резултат на който се осигурява ефективно взаимодействие между администрацията и държавните архиви и се създават ясни и унифицирани разпоредби по отношение на принципите за създаване, експертиза, трансфер за постоянно съхранение, опазване и използване на електронните документи от НАФ. Единният информационен модел следва да отразява реалните процеси, събития и комуникация между информационните системи на държавните и общински институции и на Държавна агенция „Архиви“, които са от различен характер, но трябва

да са структурирани въз основа на общи изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност.

Законопроектът въвежда редица правомощия на Държавна агенция „Архиви“ по отношение налагането на единни политики, стандарти и типови изисквания в областта на електронния архив и електронното архивиране, както и правомощия за предварителен, текущ и последващ контрол на проектите в областта на електронното архивиране. Новите функции в областта на електронното архивиране е необходимо да бъдат обезпечени със съответните финансови, кадрови и технологични ресурси.

С оглед съвместното изпълнение на част от политиката в областта на електронното управление, постигането на съответствие с актуалните функционални компетентности и отговорности на ниво хоризонтална политика, в т.ч. стратегическо планиране и координация, както и осигуряване на възможност за гъвкаво планиране и организиране на бюджета в съответствие с променящите се закони, административни и технологични условия, в законопроекта е предвиден статут на Държавна агенция „Архиви“ като първостепенен разпоредител с бюджет.

Също така, настоящият законопроект регламентира прилагането на съвременните информационни и комуникационни технологии в архивната област. Със законопроекта се въвеждат и конкретизират ефективни механизми за контрол и оказване методическа помощ на институции, създаващи документи от Националния архивен фонд (НАФ); прецизират се правомощията за управление на документите от НАФ; определя се статутът и се разширява обхватът на архивите и институциите, които създават и съхраняват документи, съставна част на НАФ, както и техните профил и обект на дейност. Законопроектът осигурява необходимата нормативно-методическа уредба, гарантираща ефективно изпълнение на основните функции на държавните архиви по опазване, съхранение, обогатяване и използване на документите от НАФ с цел опазване на документалното наследство на обществото, осигуряване с документална информация управлението на държавата, развитието на науката и културата и защитата на правата и законните интереси на гражданите.

Със законопроекта не се въвеждат норми на европейското законодателство.

Очакванията са с приемането на проекта да се регламентират съвместни функции и дейности на Държавна агенция „Архиви“ и на Държавна агенция „Електронно управление“ в областта на електронното управление; да се създаде възможност за упражняване на ефективен контрол по попълването, опазването и използването на НАФ; да се формулират ясно задълженията и отговорностите на физическите и

юридическите лица по отношение на създаваните и съхраняваните от тях ценни документи; да се оптимизира дейността на Държавна агенция „Архиви“ в изпълнение на основните ѝ задължения на нивото на съвременните изисквания; да се постигне съответствие на архивната методика и практика с изискванията на действащото законодателство и съвременните европейски практики.